

Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Черкаський національний університет імені Б. Хмельницького
Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**НАСТУПНІСТЬ У НАВЧАННІ
МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМИ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

26-28 грудня 2022 р., м. Одеса

**Харків
2022**

*Друкується згідно з рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол №8 від 23 лютого 2023 року)*

Програмний комітет:

Акуленко І. А.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна)
Бурда М. І.	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України (м. Київ, Україна);
Коваль Л. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Бердянськ, Україна)
Лов'янова І. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Кривий Ріг, Україна)
Матяш О. І.	доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця, Україна)
Онопрієнко О. В.	кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник НАПН України (м. Київ, Україна)
Романишин Р. Я.	доктор педагогічних наук, професор (м. Івано-Франківськ, Україна)
Скворцова С. О.	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (м. Одеса, Україна)
Тарасенкова Н. А.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна);
Швець В. О.	кандидат педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Шкільний О. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)

Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, 26–28 грудня 2022 р./ Міністерство освіти і науки України, ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського» [та ін.]. Харків : Вид-во «Ранок», 2022. – 103 с.

До збірника увійшли результати наукових досліджень учасників науково-практичної конференції з міжнародною участю «Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи» за такими напрямками: наступність та перспективність у формуванні математичних уявлень і понять дошкільників та першокласників; наступність у формуванні предметної математичної компетентності в початковій та базовій середній освіті; наступність у навчанні математики в базовій середній та профільній середній освіті; проблеми реалізації наступності у навчанні математичних дисциплін здобувачів фахової передвищої та вищої освіти; підготовка вчителя до реалізації принципу наступності у навчанні математики між різними рівнями освіти.

Для викладачів закладів вищої освіти, науковців, здобувачів вищої освіти.

ISBN 978-617-09-8127-1

© ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»
© Автори статей

В. Ф. Чайченко

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0002-1046-5018>

e-mail: chaychenko@ukr.net

РЕАЛІЗАЦІЯ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

Закони України в галузі освіти, Державний стандарт початкової освіти та Базовий компонент дошкільної освіти мають забезпечити єдність, взаємозв'язок та узгодженість мети, змісту, методів, форм освітнього процесу з урахуванням вікових особливостей дітей на суміжних рівнях освіти, вертикаль наступності освіти.

Важливе місце в реформуванні системи освіти займає проблема наступності між дошкільною та початковою ланками освіти. У закладах дошкільної освіти наступність виявляється насамперед у підготовці дитини до школи, а в закладах початкової освіти – у використанні та удосконаленні уже набутих раніше компетентностей.

Вирішення складних завдань реалізації наступності дошкільної й початкової освіти потребує підготовки фахівців, здатних забезпечити перехід дошкільника в позицію молодшого школяра, ефективну самореалізацію дитини та її творче самовиявлення у процесі її прямування від дошкільної освіти до початкової.

Тому перед закладом вищої освіти постає завдання формування у студентів професійних компетентностей, які уможливлять повноту реалізації питань наступності між дошкільною та початковою ланками освіти, яка, в свою чергу, забезпечить відповідність Базового компонента дошкільної освіти віковим особливостям дітей старшого дошкільного віку й вимогам концептуальних засад реформування Нової української школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що проблема наступності не є новою. Спроби її вирішення належать педагогам минулого (П. Блонський, Г. Люблінська, А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.). На підготовці педагогічних кадрів для дошкільного рівня освіти, їх відповідності вимогам сучасності, удосконаленні змісту такої підготовки в умовах неперервної освіти й різних аспектах професійного зростання майбутнього вихователя акцентують увагу Г. Беленька, О. Богінч, Е. Вільчковський, Н. Гавриш, Є. Карпова, О. Кучерявий, І. Луценко, Н. Лисенко, М. Машовець, Т. Поніманська та інші.

Погляд на дошкільне дитинство як на самоцінний, самобутній і неповторний період життя особистості поділяють сучасні українські науковці І. Бех, А. Богуш, В. Бондар, Т. Кочубей, В. Кремень, В. Кузь, Н. Побірченко, Т. Поніманська, Ю. Приходько, О. Сухомлинська, О. Савченко та ін.;

методологічні засади проблеми наступності розкривають Л. Артемова, Е. Баллер, А. Богуш, В. Котирло, І. Огородник, З. Плохій, О. Проскура, О. Савченко та ін.; формування особистості педагога досліджували І. Зязюн, Н. Ничкало, О. Пехота, В. Семиченко, С. Сисоєва та ін.; особливості наступності в діяльності закладів дошкільної й початкової освіти, зокрема у формуванні навчальних умінь розкриті у працях І. Гончарової, Г. Назаренко та ін., а також – у виховній роботі (В. Ликова), у фізичному вихованні (Е. Вільчковський, О. Дубогай), в умовах навчально-виховних комплексів "Заклад дошкільної освіти – початкова школа" (А. Богуш, Л. Іщенко, В. Кузь, О. Чепка та ін.).

Мета тез – розкриття особливостей підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до реалізації завдань наступності між двома суміжними рівнями – дошкільною й початковою освітою.

Виклад основного матеріалу. Підготовку майбутнього фахівця до забезпечення наступності дошкільної й початкової освіти розглядаємо як невід’ємну частину системи професійної підготовки, метою якої є набуття студентами сукупності спеціальних знань, умінь і навичок, особистісних якостей, власного досвіду роботи, необхідних для забезпечення наступності.

Опанування змістового компонента модулів багатьох навчальних дисциплін сприяє засвоєнню знань щодо забезпечення наступності дошкільної й початкової освіти. Крім того, у вищій педагогічній освіті добре зарекомендували себе інтегровані курси, упровадження яких довело ефективність підготовки майбутніх фахівців до забезпечення наступності дошкільної й початкової освіти.

У цьому контексті вагомим є досвід кафедри педагогіки та методики початкового навчання Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова з підготовки фахівців за спеціальністю 013 "Початкова освіта", які отримують додаткову спеціалізацію "Дошкільна освіта".

Зупинимося на розгляді змісту інтегрованого навчального курсу «Методика та технології навчання дисциплін природничо-математичного циклу», який передбачений навчальним планом підготовки фахівців.

Метою викладання дисципліни є формування методико-технологічної готовності майбутніх фахівців до професійного розв’язання навчально-виховних завдань під час організації роботи з дітьми дошкільного віку з оволодіння природничо-математичними компетенціями.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

1. Узагальнення та систематизація знань про зміст природничо-математичних уявлень дітей старшого дошкільного віку в контексті Базового компоненту дошкільної освіти та Програм розвитку дитини дошкільного віку.
2. Ознайомлення з сучасними методиками та технологіями формування елементарних природничо-математичних уявлень у дошкільників.
3. Оволодіння майбутніми фахівцями методично-технологічною компетентністю.

Основними результатами навчання визначено знання:

- змісту та особливостей побудови сучасних програм та Базового компоненту дошкільної освіти;
- основних вимог до природничо-математичної підготовки дошкільників;
- сучасних педагогічних технологій формування елементарних природничо-математичних уявлень у дошкільників.

Вміння:

- обирати педагогічно доцільні навчальні технології при вивченні дисциплін природничо-математичного циклу;
- застосовувати технологічні процедури з метою ефективного засвоєння дошкільниками природничо-математичного змісту;
- моделювати заняття дисциплін природничо-математичного циклу із застосуванням сучасних навчальних технологій;
- аналізувати авторські курси та програми, підручники та методичні розробки з метою визначення особливостей технологічних підходів при формуванні у дошкільників предметних компетенцій;
- формувати у старших дошкільників систему природничо-математичних уявлень з метою реалізації наступності ДНЗ і початкової школи.

Висновки. Вирішення завдань реалізації наступності передбачає створення і впровадження єдиної, перспективної системи конструктивних дій. Ефективність такої системи значною мірою залежить від підготовки майбутніх фахівців до забезпечення наступності між дошкільною й початковою освітою на основі впровадження в освітній процес закладу вищої освіти інтегрованого курсу «Методика та технології навчання дисциплін природничо-математичного циклу дошкільної освіти», упровадження якого довело ефективність підготовки майбутніх фахівців до забезпечення наступності дошкільної й початкової освіти.

Список використаних джерел

1. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу: монографія. К.: Університет, 2011. – 320 с.
2. Волинець К. І., Волинець Ю. О., Стаднік Н. В. Наступність дошкільної та початкової освіти як умова успішної самореалізації особистості. *ScienceandEducationaNewDimension: PedagogyandPsychology*. 2016. № 40 (4). С. 84–88.
3. Про дошкільну освіту : Закон України від 16.07.2019 № 2628-III. Режим доступу : <https://zakon.help/law/2628-III>.
4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти : додаток до листа МОН України від 19.04.2018 № 1/9-249. Режим доступу:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/nastupnist/list.pdf>.
5. Савченко О. Я. Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти. *Дошкільне виховання*. 2000. № 11. С. 4-10.